

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksnių programa

KVALIFIKACIJŲ IR PROFESINIO
MOKYMO PLĖTROS CENTRAS

METODINĖS
REKOMENDACIJOS
KOMPETENCIJŲ PRAKTIŠNĖS
DALIES (GEBĖJIMŲ)
VERTINIMO UŽDUOČIŲ
PARENGIMUI

2020

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014-2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

**KVALIFIKACIJŲ IR PROFESINIO
MOKYMO PLĖTROS CENTRAS**

Metodines rekomendacijas parengė Eglė Vaivadienė, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

Konsultavo ir informaciją teikė: Rasa Šavareikaitė ir Gintarė Rudokienė, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

Parengta Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, įgyvendinant projektą Nr. 09.4.1-ESFA-V-734-02-0001 „Įvairiais būdais įgytų kompetencijų ir kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo sistemos tobulinimas“

© Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, 2020

TURINYS

ĮVADAS	3
METODINĖS PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ RENGIMO REKOMENDACIJOS.....	5
KOMPETENCIJŲ VERTINIMO PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ SUDARYMO PAGRINDINIAI PRINCIPAI.....	6
KOMPETENCIJŲ VERTINIMO UŽDUOTIES STRUKTŪRA	7
1. Praktinės dalies metu vertinamos kompetencijos.....	8
2. Detalus užduoties specifikacijų aprašymas	8
3. Užduočiai atlikti reikalingų materialijų išteklių aprašymas	10
4. Užduoties išskaidymas į etapus	10
5. Vertinimo kriterijų aprašymas.....	11
5.2 Kriterijų sudarymo principai	12
6. Refleksija / įsivertinimas	15
NAUDOTI ŠALTINIAI	21
1 priedas. Pasiekimams apibūdinti vartotini veiksmažodžiai.....	22
2 priedas. Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduoties struktūra.....	23
3 priedas. Specialiosios gairės kompetencijų vertinimo užduočių rengimui.....	24

IVADAS

Rekomendacijų tikslas – padėti teisingai parengti profesinio mokymo kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduotis ir kompetencijų vertintojams kokybiškai atlikti profesinio mokymo įstaigų absolventų ir asmenų, norinčių įsivertinti kitais būdais įgytas kompetencijas, (toliau tekste – vertinamųjų) kompetencijų vertinimą.

Praktinė veikla, kaip vertinimo priemonė, turi įvairių privalumų. Praktinė veikla leidžia vertintojui stebėti vertinamojo turimą žinių bazę bei jų įvairovės praktinį pritaikymą. Tai yra, atliekant praktinius darbo veiksmus, vertinamojo žinios ir gebėjimai įvertinami tuo pačiu laiku. Siekiant užtikrinti aukštą kompetencijų vertinimo praktinių užduočių kokybę bei patikimumą, vertinimo objektyvumą, į praktinių kompetencijų ir kvalifikacijų vertinimo užduočių kūrimą turi būti įtraukiami išmanantys savo sritį įvairių profesinio mokymo įstaigų specialistai, o pats kūrimo procesas vyktu bendradarbiaujant skirtingų įstaigų tos pačios programos specialistams, turi būti aiškus, skaidrus ir suderintas. Rengiant praktines užduotis, nuo pagrindinių sąvokų apibrėžimo iki jos pateikimo vertinamiesiems, rekomenduojama laikytis šių etapų:

1. Praktinės užduoties apibrėžimo.
2. Keliamų reikalavimų nustatymo.
3. Praktinės užduoties sudarymo.
4. Vertinimo kriterijų nustatymo.
5. Praktinės dalies kompetencijų vertinimo užduočių analizės.

1 etapas - užduoties apibrėžimas

Siekiant tinkamai suformuoti praktinę užduotį, pirmiausia reikia kuo tiksliau apibrėžti gebėjimus ir kompetencijas, kurių įgijimas / turėjimas yra vertinamas užduotimi. Praktinėje užduotyje pateikiamas kompetencijų sąrašas bei atitinkamos kvalifikacijos kompetencijų vertinimo tikslai. Užduoties apibrėžimas turi atsakyti į klausimus:

- Kam užduotis yra skirta, kas yra vertinamieji?
- Kokias vertinamas kompetencijas ir gebėjimus užduotis turi apimti?
- Į ką orientuota užduotis (visą darbo proceso ciklą, atskiras profesinės veiklos operacijas).

Praktinės užduoties apibrėžimas ir specifikacijos kūrimo gairės aprašomos šių metodinių rekomendacijų skyriuje [kompetencijų vertinimo užduoties struktūra](#)

2 etapas – keliamų reikalavimų nustatymas

Praktinės veiklos užduoties atlikimui būtina reali, praktinė veikla, kuria vertinama, ar vertinamasis yra įgijęs įgūdžių, kuriuos geba pademonstruoti realioje ar simuliacinėje veiklos aplinkoje. Tam reikalingas detalus užduoties specifikacijų ir užduočiai atlikti reikalingų materialiujų išteklių aprašymas. Planuojant įgūdžių vertinimą, reikia parengti užduočių, kurios leistų įvertinti vertinamojo nuostatus ir vertybes, susijusias su siekiama kvalifikacija. Vertinamasis, kurio įgūdžiai vertinami, taip pat turi turėti galimybę žodžiu pateikti savo atliktos praktinės užduoties vertinimą ir paaiškinti bei pagrįsti priimtus sprendimus (kodėl taip ar kitaip atliko užduotį, ką darytų kitaip ir pan.).

Keliamų reikalavimų nustatymas ir specifikacijos kūrimo gairės aprašomos šių metodinių rekomendacijų skyriuje [kompetencijų vertinimo užduoties struktūra](#)

3 etapas – praktinės užduoties sudarymas

Rengiant praktinę užduotį, būtina nustatyti, kokią praktinę užduotį sudaryti, kokia praktinė užduotis būtų tinkamiausia profesiniuose standartuose apibrėžtomis kompetencijoms įvertinti. Parengiamos ne atsitiktinės užduotys, o tokios užduotys, kurių sėkmingas atlikimas yra susijęs su pagrindiniais veiklos rezultatais, veiklos sėkme visumoje. Užduotis turi būti formuluojama atitinkamai sukuriant kiek įmanoma realesnes darbo sąlygas. Vertinamiesiems neturi būti teikiamos tokios užduotys, kuriose neįmanoma stebėti tam tikros kompetencijos dėl užduoties pobūdžio ar dėl laiko, per kurį galima pastebėti rezultatus (t. y. užduotis turi būti realiai pamatuota laiko, sudaromų sąlygų, priemonių atžvilgiu). Formuojant struktūruotą, visiems vertinamiesiems vienodą užduotį, rekomenduojama:

- aiškiai apibrėžti, ką reikės atlikti,
- įvardinti užduočiai atlikti svarbias sąlygas,
- išskaidyti užduotį į etapus ir juos susieti su kompetencijomis,
- nustatyti, kiek laiko skiriama užduočiai, kokiomis priemonėmis gali naudotis vertinamasis.

Praktinės užduoties sudarymo gairės aprašomos šių metodinių rekomendacijų dalyje [detalus užduoties specifikacijų aprašymas](#).

4 etapas – vertinimo kriterijų nustatymas

Sudarius praktinę užduotį (sudarytas sąrašas kompetencijų, kurių įgijimas vertinamas, aprašyta užduoties specifikacija, jai atlikti reikalingi materialieji ištekliai, užduoties išskaidyta į etapus ir susieta su kompetencijomis), nustatomi bei aprašomi vertinimo kriterijai. Nustatomi užduoties struktūrinių dalių taškų svoriai ir bendra taškų suma, apibrėžiama išlaikymo taškų riba. Parengta užduotis dar kartą patikrinama, ar visi užduoties struktūriniai elementai duoda numatytą taškų skaičių, bendri rezultatai yra korektiški, taškų proporcijos atitinka užduoties specifikaciją. Patvirtintus užduotį, atliekamas jos išbandymas ir analizė.

Praktinės užduoties vertinimo kriterijų nustatymas, aprašymas ir kriterijų sudarymo principai aprašyti šių metodinių rekomendacijų dalyje [vertinimo kriterijų aprašymas](#)

5 etapas – praktinės dalies kompetencijų vertinimo užduočių analizė

Parengtas praktines užduotis su numatytais vertinimo kriterijais rekomenduojama išbandyti nedidelėse besimokančiųjų, panašių į tuos, kurie bus realiai vertinami, auditorijose. Išbandymo rezultatai leidžia įvertinti ir apibrėžti:

- praktinės užduoties validumą,
- ar užduočių formulotės nėra klaidinančios arba nevienareikšmiškai suprantamos,
- kurias užduoties struktūrines dalis reikėtų dar tobulinti,
- kurių užduoties struktūrinių ir /ar specifikacijos dalių vertinimo kriterijus ir skiriamus taškus reikėtų koreguoti.

Po praktinių užduočių išbandymo, kiekviena užduoties struktūrinė dalis dar kartą yra peržiūrima ir įvertinama, ar ji tinkamai suformuluota visais numatytais aspektais, tobulinama atsižvelgiant į išbandymo ir analizės rezultatų išvadas.

Praktinės dalies kompetencijų vertinimo užduočių analizė aprašoma šių metodinių rekomendacijų skyriuje [praktinės dalies kompetencijų vertinimo užduočių analizė](#)

Tolesniuose šių metodinių rekomendacijų skyriuose šiek tiek aptarsime praktinės dalies vertinimo užduoties apibrėžimą, užduoties formavimą, tačiau didesnę dėmesį skirsime pačių praktinės veiklos užduočių kūrimui bei jų turinio, orientuoto į kriterijais pamatuotą rezultatą, kokybei.

METODINĖS PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ RENGIMO REKOMENDACIJOS

Praktinės veiklos vertinimo užduotis – užduotis, specialiai sukurta norint suteikti vertinamiesiems galimybę pademonstruoti savo praktinius gebėjimus. Vertinimo užduotis turi būti sukurta pasiekti vienam ar daugiau apibrėžtų mokymo (vertinimo) tikslų.

Kriterijus – gairės, taisyklės ar savybės, naudojamos nustatant vertinamojo praktinės veiklos atlikimo kokybę. Kriterijais nurodoma, ką vertiname vertinamųjų atsakymuose, kuriuose produktuose / paslaugoje ar atlikime. Taškų suteikimo rubrikos yra pagrįstos kriterijais ir apibrėžia, ką kriterijai reiškia ir kaip jie turi būti taikomi.

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduotys yra formuluojamos remiantis profesiniuose standartuose ir mokymo programose nurodytomis kompetencijomis, mokymo tikslais ir mokymosi rezultatais. Praktinės dalies vertinimo užduotis gali būti dviejų pobūdžių: apimanti *visą darbo proceso ciklą* arba apimanti *atskiras profesinės veiklos operacijas*.

Sudarant praktinės dalies vertinimo užduotis, svarbu:

- Išgryninti ir apibrėžti svarbiausius įvairiose žinių srityse aspektus, siejamus su profesinio mokymo programa ir profesiniais standartais, į kurių taikymo gebėjimus skirtinguose perkėlimo/pritaikymo procesuose reikia atkreipti dėmesį.
- Atsižvelgti į rezultatą bei jo vertinimą, skirtingą žinių bazę turintiems vertinamiesiems padėti pasiekti rezultatą ir pademonstruoti skirtingų, mažų ar didelių sričių žinias, supratimą, gebėjimą taikyti.

Praktinių gebėjimų užduočių turinys turi apimti nustatytus praktinio mokymosi rezultatus. Užduotys turi patikrinti šiuos vertinamųjų gebėjimus:

- pritaikyti turimas žinias ir praktinius gebėjimus bei juos demonstruoti praktinės veiklos metu;
- pritaikyti praktikoje teorines žinias ir jų taikymą suderinti su praktiniais gebėjimais;
- kritiškai ir dalykiškai įvertinti darbo vietą ir darbo aplinką;
- interpretuoti profesinės veiklos atlikimo reikalavimus, sąlygas, standartus ir jų laikytis.

Sudarant vertinimo užduotis, apimančias *visą darbo proceso ciklą*, pasibaigiantį tam tikro produkto pagaminimu ar paslaugos suteikimu, reikia aiškiai ir išsamiai pateikti užduoties atlikimo instrukcijas ir reikalavimus, nurodyti vertinimo kriterijus. Pavyzdžiui, kvalifikacijos vienetas – *floristinių kompozicijų kūrimas (LTKS IV)*, kompetencija - *kurti progines kompozicijas*, pateikiant užduotį *sukurti proginę kompoziciją*, reikėtų nurodyti šios kompozicijos paskirtį (*pvz., sukomponuoti floristinę kompoziciją nuotakai*).

Sudarant asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduotis, *apimančias atskiras profesinės veiklos operacijas*, reikia siekti, kad pasirenkamos užduotys apimtų tarpusavyje susijusias profesinės veiklos operacijas arba atlikimo etapus, reikalautų panaudoti skirtingus specialiųjų ir bendrųjų gebėjimų derinius. Pavyzdžiui, pateikiant praktines užduotis vertinant *kaimo verslų*

paslaugų teikėjo kvalifikacijos teisės aktų, reglamentuojančius kaimo verslų paslaugų teikimo išmanymo kompetenciją, galima paprašyti apibūdinti darbo sutartis ir jos rekvizitus, išnagrinėti darbuotojų darbo instrukcijas ir jų teisinį reglamentavimą. Kitas pavyzdys – vertinant mažmeninės prekybos darbuotojo kompetencijas, galima duoti užduotį parengti prekių priėmimo dokumentus, atlikti prekių priėmimo kompiuterines operacijas apskaitos sistemoje, parengti prekių pardavimo dokumentus bei atlikti atitinkamas operacijas kompiuterinėse prekių apskaitos sistemoje.

KOMPETENCIJŲ VERTINIMO PRAKTINIŲ UŽDUOČIŲ SUDARYMO PAGRINDINIAI PRINCIPAI

Pagrindinis praktinių užduočių sudarymo kokybės kriterijus – užduoties orientacija į pamatuojamą, kriterijais grįstą rezultatą. Kuriant užduotis aktualu atsižvelgti į rezultato paskirtį ir vertinimą. Išskiriami šie pagrindiniai kompetencijų vertinimo principai:

Pagrįstumas. Vertinimas turi būti siejamas su profesinio mokymo programos ir profesinių standartų tikslais. Vertinimo metu turi būti užtikrinta gautų rezultatų, pateiktų įrodymų bei taikytos teorijos dermė. Pagrįstumas nurodo, ar vertinimo metu vertinama tai, kas turėjo būti įvertinta, ar vertinimo rezultatai yra korektiški.

Patikimumas. Gaunama vertinimo informacija ir vertinimo rezultatai turi būti patikimi ir neturėtų priklausyti nuo vertintojo pasikeitimo, t. y. tuos pačius vertinamuosius vertinantys skirtingi dėstytojai turėtų gauti tą patį rezultatą. Patikimumo aspektas nusako, kad vertinimo metodas yra patikimas, jeigu vertinamojo pasiekimus vertinant kitą kartą arba tai darant kitam vertintojui, gaunami tokie pat rezultatai.

Lankstumas. Visų profesinio mokymo programų vertinimo metodika turi būti veiksminga, suprantama ir vienodai patogi tiek vertintojams, tiek ir vertinamiesiems. Vertinimo nustatymo metodika turi būti tokia, kad būtų galima įvertinti formaliai, neformaliai ir savaiminio mokymosi būdu įgytus mokymosi pasiekimus. Įvertinus vertinamojo mokymosi pasiekimus, neatsižvelgiant į tai, kur ir koku būdu jie buvo įgyti, pripažįstamos vertinamojo kognityvinės, bendrosios ir profesinės kompetencijos.

Sąžiningumas ir nešališkumas. Vertinimas neturi diskriminuoti vertinamųjų, todėl vertinimo metodai turi būti tokie, kurie nesudarytų diskriminacinių sąlygų tam tikroms vertinamųjų grupėms (pvz.: negalią turinčių, skirtingų kultūrinių, religinių grupių, turinčių skirtingą gyvenimo patirtį ir pan.). Sąžiningumo principas taip pat nurodo, kad negalima reikalauti aukštesnio žinojimo lygmens ar mokėjimo, nei numatyta tos kvalifikacijos lygmens standarte.

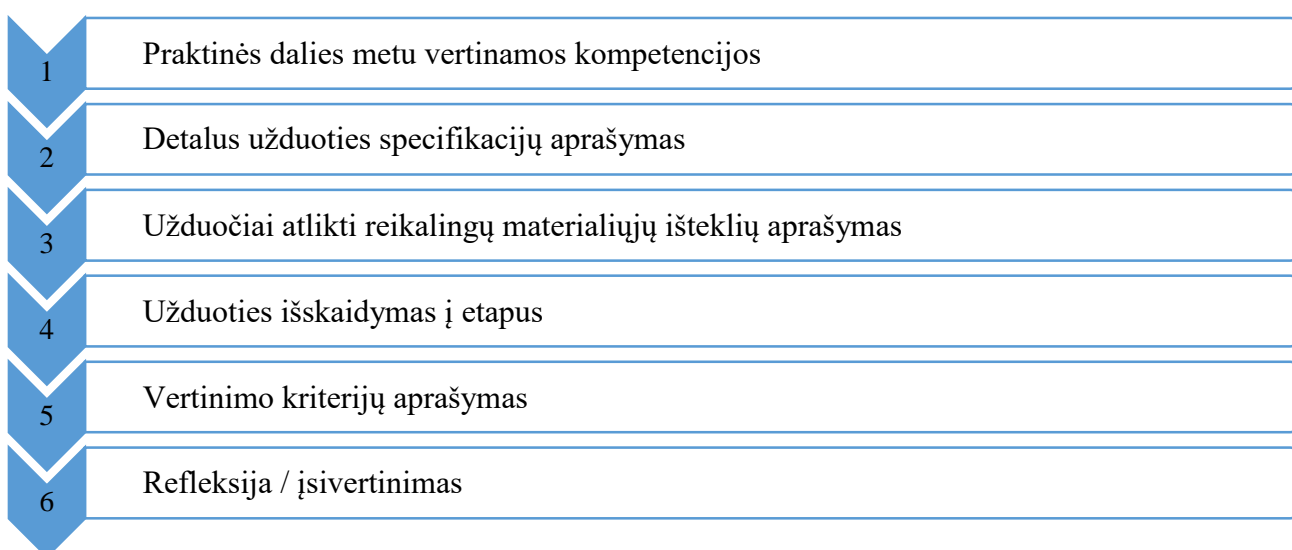
Praktiškumas. Vertinimo metu visi ištekliai (laikas, naudojamos priemonės) turi būti naudojami optimaliai. Būtina išaiškinti, kam bus skirti vertinimo rezultatai: profesinio mokymo įstaigos vadovams, mokytojams, mokiniams, potencialiems darbdaviams ir kt., nes nuo to priklausys, kas ir kaip turi būti fiksuojama baigimo diplome, pažymėjime ar mokymo pažymoje.

Formuluojat užduotį vartojamais veiksmažodžiais nusakoma, kokie gebėjimai ugdomi ir kokias veiklas vertinamieji turėtų gebėti atlikti. Pasiekimams apibūdinti vartotini veiksmažodžiai pateikiami [1 priede](#).

KOMPETENCIJŲ VERTINIMO UŽDUOTIES STRUKTŪRA

Kompetencijų vertinimas yra procesas, kurio metu yra surenkami kompetencijų pasiekimų įrodymai ir priimamas sprendimas, kokias kompetencijas vertinamasis yra įgijęs. Kompetencijų praktinės vertinimo užduotys turi apimti profesiniame standarte nustatytas veiklos sritis ir kompetencijas. Kompetencijų įvertinimas – tai patvirtinimas, kad vertinamasis geba atlikti šias veiklas. Vertinimo praktinė užduotis turi turėti aiškius atlikimo reikalavimus, būti nelabai didelės, tačiau aiškiai apibrėžtos (apimties, turinio, medžiagų ir priemonių bei materialijų išteklių, atlikimui reikiamo laiko požiūriais) apimties. Rekomenduojama vertinamųjų asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduoties struktūra pateikiama 1 paveiksle.

1 paveikslas. Rekomenduojama praktinės dalies vertinimo užduoties struktūra

Rengiant kompetencijų vertinimo praktines užduotis rekomenduojama atsižvelgti ir į programose pateiktus modulių vertinimo aprašus bei kompetencijos ir gebėjimų apibrėžtis:

Kompetencija – gebėjimas atlikti tam tikrą veiklą, remiantis įgytų žinių, mokėjimų, įgūdžių, vertybinių nuostatų visuma (*Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas*).

Gebėjimai – žinių taikymas praktikoje: atliekant užduotis ir sprendžiant problemas. Europos kvalifikacijos sandaros kontekste apibūdinami kaip pažintiniai (jiems priklauso loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo panaudojimas) ir praktiniai (jiems priklauso rankų miklumas ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimas).

Praktinei daliai vertinti turi būti parengta ne mažiau kaip 10 kompetencijų vertinimo praktinių užduočių: 5 užduotys apimančios *visą darbo proceso ciklą*, pasibaigiantį tam tikro produkto pagaminimu ar paslaugos suteikimu ir 5 užduotys, apimančios atskiras *profesinės veiklos operacijas*. Parengta pildymui asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduotis, pateikiama [2 priede](#).

1. Praktinės dalies metu vertinamos kompetencijos

Prieš pradėdant rengti praktinės veiklos užduotį sudaromas kompetencijų, kurių įgijimas yra vertinamas užduotimi, sąrašas. Sudarant praktinės dalies metu vertinamų kompetencijų sąrašą, rekomenduojama į jį įtraukti tas kompetencijas, kurias vertinamieji gali realiai pademonstruoti praktinėje veikloje bei jos nėra vertinamos ar negali būti pamatuojamos teorinės dalies vertinimo užduotimis. Kompetencijų pavadinimų formuluotės turi atitikti standarte nurodytas formuluotes. Sąrašo pavyzdys pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Kompetencijų sąrašas

Kvalifikacijos vienetą / modulis	Kompetencijos pavadinimas
Nuotekų tinklų priežiūra ir remontas (LTKS IV)	1. Vykdyti nuotekų tinklų remonto darbus.
Avarinių situacijų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemose lokalizavimas ir likvidavimas (LTKS IV)	2. Šalinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos įrangos gedimus ar įrenginių parametrų nukrypimus.
	3. Tikrinti atskirus techninių įrenginių mazgus.

Viena užduotimi, atsižvelgiant į profesinį standartą ir programos specifiką ir nepriklausomai, ar ji apima visą darbo proceso ciklą ar atskiras profesinės veiklos operacijas, rekomenduojama vertinti ne mažiau kaip dvi kompetencijas.

2. Detalus užduoties specifikacijų aprašymas

Aprašant vertinimo užduoties specifikaciją, pirmiausiai trumpai apibrėžiama, ką vertinamasis turi atlikti, pavyzdžiui – *atlikti apmušalų klijavimo technologines operacijas; sumūryti apdailos mūrą; paruošti ir patiekimo eilės tvarka patiekti po du patiekalus 2 asmenims; įrengti sieną iš gipskartonio plokštės*. Toliau išvardijami pagrindiniai užduoties atlikimo etapai, kurie sudaromi atsižvelgiant į veiklos specifiką ir tikrinamai kompetencijai skiriamus mokymosi rezultatus.

Pavyzdžiui, laikantis nurodymų *parengti darbo vietą, pasirinkti medžiagas, paruošti klijus, apmušalus, klijuoti popierinius apmušalus ir t.t.*

Po to detalai aprašomi užduotyje nurodytos veiklos atlikimo reikalavimai:

- Išmatavimai, dydžiai, tikslumai, pvz., *visos operacijas atlikti pagal technologinių operacijų seką, visus veiksmus ir judesius atlikti pagal ergonomikos reikalavimus*. Kartais rekomenduojama pateikti užduotyje nurodyto gaminio eskizą arba schemą, kuria vertinamasis galėtų vadovautis

vykdydamas užduotį, arba pateikti detalią informaciją, kuri padėtų vertinamajam pačiam nusibraižyti užduoties objekto schemą ar eskizą.

- Fizinės objekto savybės: tvirtumas, spalva, paviršiaus lygumas ar šiurkštumas ir pan.
- Funkcinės objekto savybės: kokius funkcinius reikalavimus turi atitikti užduoties metu pagamintas objektas ar atlikta paslauga. Pavyzdžiui, nurodoma, kokias apkrovas turi pakelti gaminamos kopėčios ar laiptai, mūrijamos nešančiosios sienos ar pertvaros ir pan., kokiomis funkcinėmis savybėmis turi pasižymėti pasiūtas drabužis, kaip turi veikti sutaisytas automobilio mazgas, kaip turi atrodyti padaryta šukuosena ir pan.

- Užduoties atlikimo sąlygos: medžiagos, kurias galima pasirinkti, įrengimai, įrankiai ir prietaisai, kuriais galima naudotis, matavimo ir kokybės tikrinimo priemonės, naudojama techninė informacija – standartai, žinynai ir pan.

- Užduoties atlikimo trukmė. Rekomenduojama maksimali užduoties atlikimo trukmė yra 6 valandos, tačiau atsižvelgiant į užduoties specifiką, trukmė gali skirtis. Rekomenduojama optimali užduoties atlikimo trukmė – ne daugiau kaip 4 valandos.

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduoties aprašymo pavyzdys pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduoties aprašymas

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduoties aprašymas
<p>Dviejų patiekalų 2 asmenims paruošimas ir pateikimas patiekimo eilės tvarka. Užduoties atlikimo laikas: 3 – 3,5 val.</p> <p>Per užduočiai skirtą laiką susipažinti su užduotimi bei produktų sąrašu, demonstruojant žinias ir praktinius gebėjimus parinkti receptūrą, paruošti technologijos kortelę, nusakyti patiekalo pavadinimą, pagaminti, įvertinti, patiekti ir apibūdinti/pristatyti po dvi patiekalų porcijas:</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Natūralus žuvies karštasis patiekalas su padažu ir garnyru.</i> <p>Veiklos atlikimo reikalavimai: naudojantis pateiktu produktų sąrašu, ruošiant technologinę kortelę ir ruošiant patiekalą, laikantis produktų suderinimo pagrindų, pagaminti patiekalą (varijuoti marinatais, prieskoniais ir priedais, įvairiais šiluminio paruošimo būdais – virimas (garuose, šutinimas ir kt.), kepimas (su riebalais, orkaitėje, ant grotelių ir kt., apkepimas ir pan.), susidedantį iš kepsnio, padažo bei sudėtinio garnyro.</p> <ul style="list-style-type: none">• 1 porcijai skirti 150 g žuvies nugarinės su oda;• patiekalo išeiga: 300–320 g;• paruošto patiekalo rezultatas turi atitikti pateikiamą receptūrą ir technologijos aprašą;• patiekalo pateikimui naudoti indus pagal paskirtį;• prisilaikyti patiekalo pateikimo temperatūros reikalavimų;• neviršyti užduočiai atlikti skirto laiko. <ul style="list-style-type: none">- <i>Vanilinis kremas su šokolado padažu ir braškių/apelsinų dekoru.</i> <p>Veiklos atlikimo reikalavimai: ruošiant technologinę kortelę ir ruošiant patiekalą, laikantis produktų suderinimo pagrindų, pagaminti patiekalą (varijuoti stingdinimo indelių formomis, priedų ir prieskonių padažui parinkimu, patiekimo subtilumais ir pan.).</p> <ul style="list-style-type: none">• patiekalo išeiga: 100/40/40 g;• paruošto patiekalo rezultatas turi atitikti pateikiamą receptūrą ir technologijos aprašą;• patiekalo pateikimui naudoti indus pagal paskirtį;• prisilaikyti patiekalo pateikimo temperatūros reikalavimų;• neviršyti užduočiai atlikti skirto laiko.

3. Užduočiai atlikti reikalingų materialiujų išteklių aprašymas

Aprašant užduoties atlikimui reikalingus materialiuosius išteklius, surašomos užduoties atlikimui reikalingos medžiagos, nurodant jų charakteristikas ir reikalingus kiekius. Taip pat aprašyme reikia nurodyti technines priemones, įrankius, įrengimus, reikalingus informacinius išteklius (prieiga prie interneto, duomenų bazės, žinynai, instrukcijos ir pan.). Pavyzdys pateikiamas 3 lentelėje, kurioje tęsiamas 2 lentelėje įvardintos užduoties atlikimui reikalingų materialiujų išteklių aprašymas.

3 lentelė. Vertinimo užduočiai atlikti reikalingi materialieji ištekliai

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduočiai atlikti reikalingi materialieji ištekliai
Kompiuteris. Spausdintuvas. Receptūrų rinkiniai ir kiti spaudiniai. Popierius. Rašiklis. Virtuvė/mokomoji virtuvė atitinkanti higienos reikalavimus su įranga. Maisto produktai, reikalingi užduočiai atlikti: pagrindiniai produktai įvardinti veiklos atlikimo reikalavimuose, o papildomus produktus mokykla parenka pagal galimybes asmens įgytų kompetencijų gilumui išsiaiškinti. Užduočiai atlikti būtini ir rekomenduojami technologiniai įrengimai: šaldytuvas, svarstyklės, viryklė, orkaitė/konvekcinė kepimo spinta, elektrinis grilis (nebūtinai), smulkintuvas (blenderis/kuteris), patiekimo indų pašildymo plokštuma (nebūtina). Inventorius ir patiekimo indai: puodų rinkinys (4–6 vnt.), keptuvės (2 vnt.), dubenėliai, peilių rinkinys, pjaustymo lentelių rinkinys, mentelės, sietelis, sriubų ir karštųjų patiekalų patiekimo indai bei stalo įrankiai patiekti 2 atitinkamo patiekalo porcijas. Papildomos priemonės: higieninės priemonės (muilas rankoms), šiukšlių maišeliai, indų ploviklis, kempinė, stalų ir įrengimų bei grindų valymo priemonės (cheminės, inventorius), popieriniai rankšluosčiai, vienkartinės pirštinės, kepimo popierius, aliuminio folija, plėvelė, serviravimo servetėlės.

Praktinės užduotys turi būti aktualios, įdomios, techniškai ir technologiškai pagrįstos. Nerekomenduojama kurti užduočių, kurioms įgyvendinti reikalingos netradicinės įrangos.

4. Užduoties išskaidymas į etapus

Užduotis, atsižvelgiant į vertinamas kompetencijas yra išskaidoma į etapus, kurie surašomi logine seka lentelėje. 4 lentelėje pateikiamas vertinimo užduoties *dviejų patiekalų 2 asmenims paruošimas ir patiekimas patiekimo eilės tvarka* išskaidymo į etapus pavyzdys.

4 lentelė. Užduoties išskaidymas į etapus

Eil. Nr.	Užduoties etapai
1.	Parengti technologines korteles, suteikiant tikslesnius pavadinimus patiekalams: - Natūralus žuvies karštasis patiekalas su padažu ir garnyru; - Vanilinis kremas su šokolado padažu ir braškių/apelsinų dekoru.
2.	Apskaičiuoti pusgaminių gaminimui maisto produktų reikmes.
3.	Atsižvelgiant į reikalavimus parengti darbo vietą pusgaminių gaminimui.
4.	Parinkti ir saugiai naudoti technologinius įrengimus, inventorių, įrankius, reikalingus pusgaminių gaminimui.
5.	Parinkti pusgaminių gaminimui maisto produktus ir žaliavas, įvertinti jų kokybę ir pasverti reikiamus kiekius.
6.	Atlikti maisto produktų ir žaliavų pirminį paruošimą.
7.	Tinkamai sutvarkyti produktų likučius.
8.	Nuosekliai atlikti karštojo žuvies patiekalo, garnyro, padažo paruošimo operacijų seką, tinkamai parenkant ir saugiai taikant šiluminio paruošimo būdus.
9.	Įvertinti padažo, garnyro kokybę.
10.	Parinkti indus ir įrankius karštojo žuvies patiekalo patiekimui.
11.	Tinkamai sudėti patiekalo sudedamąsias dalis į patiekimo indą ir estetiškai apipavidalinti.
12.	Patiekti reikiamos temperatūros karštąjį žuvies patiekalą.
13.	Patiekti padažą prie karštojo žuvies patiekalo.
14.	Patiekti garnyrą prie karštojo žuvies patiekalo.
15.	Pristatyti/apibūdinti patiekalą.
16.	Nuosekliai atlikti saldžiojo patiekalo paruošimo operacijų seką, tinkamai parenkant ir saugiai taikant šiluminio paruošimo būdus bei šaldymo įrengimus.
17.	Parinkti indus ir įrankius saldžiojo patiekalo patiekimui.
18.	Tinkamai sudėti patiekalo sudedamąsias dalis į patiekimo indą ir estetiškai apipavidalinti.
19.	Patiekti reikiamos temperatūros saldujį patiekalą.
20.	Pristatyti/apibūdinti saldujį patiekalą.

Pavyzdžiui kita užduotis „atlikti avariją patyrusio automobilio kėbulo remontą“ gali būti išskaidoma į tokius etapus: *atlikti kėbulo deformacijų diagnostiką, išardyti kėbulą, ištaisyti kėbulo deformacijas, paruošti koreguotą paviršių dažymui, nudažyti koreguotą paviršių.*

5. Vertinimo kriterijų aprašymas

Praktinės užduoties atlikimo vertinimas vyksta pagal kriterijais grįstą vertinimo modelį, yra struktūruotas, todėl turi būti apibrėžti aiškūs vertinimo kriterijai. Kiekvienai kompetencijai vertinti yra nurodomi kompetencijos vertinimo kriterijai, grindžiami užduoties atlikimo rezultato (pagaminto produkto, suteiktos paslaugos, atliktos atskiros profesinės veiklos operacijos) charakteristikomis ir užduoties atlikimo proceso charakteristikomis. Kriterijų skaičius kiekvienai vertinamai kompetencijai (ne mažiau kaip dvi kompetencijos vienai kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduočiai) nėra apibrėžiamas, jis priklauso nuo vertinamos kvalifikacijos specifikos, sudaromi remiantis logika bei kriterijų sudarymo principais.

5.1. Kriterijais grįstas vertinimo modelis

Kriterijais grįstame vertinimo modelyje svarbiausias yra kokybės kriterijų apibrėžimas – kriterijų, kurie leistų nustatyti veiklos kokybę. Kriterijais grįsto vertinimo esmė ta, kad dar prieš vertinimo pradžią vertintojas formuluoja vertinimo kriterijus. Vėliau, kai atliekamas vertinimas, vertinamojo mokymosi rezultatai lyginami su iš anksto apibrėžtais kriterijais.

Šio vertinimo modeliui taikyti reikia vertinimo procese dalyvaujančių asmenų išankstinio susitarimo dėl pasiekimų kokybės vertinimo kriterijų, paremtų profesiniais standartais.

Taikant kriterijais grįstą vertinimo modelį visi vertinamieji turi galimybę gauti gerą įvertinimą, jei jų pasiekimai atitinka visus vertinamus kokybės kriterijus.

Rekomenduojama apibrėžti kokybės kriterijus, į kuriuos būtų galima orientuotis matuojant rezultatus. Kriterijų formulavimas vyksta rengiant praktinės veiklos vertinimo užduotį, kai numatomi jos atlikimo rezultatai. Tuomet vertinant kokybę siekiama nustatyti atitiktis apibrėžtiems kokybės kriterijams. Tai gali būti:

- Atitiktis nustatytiems kokybės standartams (pvz., profesiniams standartams).
- Atitiktis bendru susitarimu nustatytiems kokybės kriterijams (pvz., tą patį dalyką dėstančių dėstytojų susitarimas).
- Atitiktis kokybės kriterijams, atitinkantiems technologinio proceso ar operacijos atlikimo trukmės poreikius (laiko normas).

Standartai yra gerai išnagrinėto mokymo(si) proceso komponento – mokymosi ar išmokimo rezultatų vertinimo konkretinimo priemonė. Pagrindinė šios priemonės ypatybė – išplėsti ir įtvirtinti daugiamačią vertinimą, kuomet kiekvienas vertinamasis įvertinamas pagal kvalifikacijos standartų reikalavimus.

5.2 Kriterijų sudarymo principai

Formuluojant kriterijus reikia atsižvelgti į pagrindinius kriterijų principus:

Tikslingumas ir detalumas. Profesiniai standartai parengti mokymosi rezultatų pagrindu, verslo, kuris nurodo reikiamas kompetencijas poreikiais. Vertinimo kriterijai turi būti parengti skirtingiems tikslams pasiekti / demonstruoti ir skiriasi detalumu, jie turėtų būti susiję ir abipusiai papildyti vienas kitą. Pavyzdžiui, kvalifikacijos vieneto mezgimo (LTKS III) kompetencijos *paruošti mezgimo mašiną darbui*, kriterijus būtų *teisingas mezgimo mašinos rodiklių nustatymas mechaniniu arba elektroniniu būdu*.

Konkretumas. Kuo konkretesni ir aiškesni vertinimo kriterijai, tuo lengviau vertinamasis supras, ką jam reikia padaryti, kad sėkmingai pasiektų iškeltą tikslą ir uždavinius, o vertintojai sėkmingiau stebės/fiksuos kriterijaus įgyvendinimą. Vertinimo kriterijai turi būti labiau konkretūs nei numatyti kvalifikacijos ir (net) modulio mokymosi rezultatai. 5 lentelėje parodoma profesinės kvalifikacijos (padavėjo) mokymosi rezultatų ir vertinimo kriterijų sąsaja.

5 lentelė. Mokymosi rezultatų ir vertinimo kriterijų sąsaja

<i>Mokymosi rezultatas</i>	<i>Vertinimo kriterijus</i>
Vertinamasis	Vertinamasis
1. Klientų aptarnavimas pagal įmonės verslo idėją arba įmonės veiklos nurodymus.	1. (3 balai): pastebi kliento atvykimą ir mandagiai jį aptarnauja savo iniciatyva kaip įmonės atstovas. 2. (2 balai): pastebi kliento atvykimą ir mandagiai aptarnauja kaip įmonės atstovas pagal nurodymus. 3. (1 balas): pastebi kliento atvykimą ir aptarnauja mandagiai kaip įmonės atstovas, tačiau jam retkarčiais reikalinga pagalba. 4. (0 balų): nepademonstruoja kriterijaus ar padaro esminę klaidą.
2. Klientų pasitenkinimo užtikrinimas	1. (3 balai): aktyviai klausinėja apie paslaugas ar produktus, padėkoja klientui ir teikia grįžtamąjį ryšį savo vadovams. 2. (2 balai): priima kliento pastebėjimus apie paslaugas ir produktus, padėkoja klientui ir teikia grįžtamąjį ryšį savo vadovams. 3. (1 balas): priima kliento pastebėjimus apie paslaugas ir produktus, padėkoja klientui. 4. (0 balų): nepademonstruoja kriterijaus ar padaro esminę klaidą.

5 lentelė iliustruoja, kaip galima konkretinti kriterijus, išskiriant skirtingus meistriškumo / pasiekimo lygius.

Aiškumas. Kriterijai turi būti aiškūs ir pamatuojami. Vertinamasis turi sugebėti pastebimai parodyti pasiektą mokymąsi. Pavyzdžiui, dažytojo padėjėjo, tinkuotojo padėjėjo kvalifikacijos (LTKS – II) kompetencijos *šlifuoti statinio glaistytus paviršius pagal nurodymus* kriterijai gali būti: *operacijos atliktos pagal technologinių operacijų seką; Baigus darbą, nuvalyti įrankiai ir likusios medžiagos sudėtos į jų saugojimo vieta.*

Patikimumas ir pagrįstumas. Ryšys tarp mokymosi rezultatų teiginių ir vertinimo signalizuoja įtampą tarp patikimumo ir pagrįstumo: stiprus *patikimumas* reikalauja, kad tie patys vertinimo rezultatai būtų pasiekti nepriklausomai nuo vertinimo laiko ir vietos; stiprus *pagrįstumas* reiškia, kad (įvairios) individualios mokymosi patirties esmė yra užfiksuota ir susieta su vertinimo kriterijais.

Tikslumas. Vertinimo kriterijai turi būti trumpi ir tikslūs. Formuluojuant vertinimo kriterijus reikia atsižvelgti, kad pernelyg griežti ir siauri vertinimo kriterijai gali „supaprastinti“ vertinimo procesą, negerbiant besimokančiojo patirties.

Etiškumas. Vertinimo kriterijuose turi būti atsižvelgiama į etines ribas, pavyzdžiui, ar vertinti asmeninius bruožus, kurie gali būti laikomi „privačiais“. Tai yra sritis, kuri glaudžiai siejasi su vis didėjančia universaliųjų įgūdžių ir kompetencijų svarba, dažnai glaudžiai susijusi su vertinamojo asmeninėmis savybėmis. Kriterijai turi užtikrinti pusiausvyrą tarp griežtumo ir lankstumo.

Vertinimo užduotys ir mokymosi vertinimo kriterijai turi būti suderinti vienas su kitu ir padėti pasiekti numatytus rezultatus. Pavyzdžiui, audimo rankinėmis staklėmis (LTKS III) specializacijos kvalifikacijos vieneto kompetencijos „*Nustatyti rankomis austo audinio defektus*“ vertinimo kriterijai turėtų:

- apimti *rezultato charakteristikas* (audinių defektai, audinių defektų dokumentavimas) ir
- užduoties *atlikimo proceso charakteristikas* (audinių defektų eliminavimas).

6 lentelėje tęsiamas užduoties *dvių patiekalų 2 asmenims paruošimas ir patiekimas patiekimo eilės tvarka* vertinimo kriterijų aprašymas ir balų skyrimas.

6 lentelė. Vertinimo kriterijų aprašymas

Kompetencijos vertinimo kriterijai	Įvertinimas (balų skaičius)*
1. Tvarkingi darbo drabužiai ir galvos apdangalas, avalynė.	1
2. Prieš darbą ir po tam tikrų darbo operacijų nusiplaunamos rankos.	1
3. Laikomasi saugos reikalavimų.	1
4. Tinkamai parengta virėjo darbo vieta.	2
5. Teisingai apskaičiuotos maisto produktų reikmės pusgaminių gaminimui.	2
6. Laikomasi produktų laikymo reikalavimų ir jie teisingai bei optimaliai naudojami technologijos procese.	2
7. Tinkamai atliktas pirminis maisto produktų paruošimas.	2
8. Teisingai paruošti pusgaminiai.	2
9. Švari ir tvarkinga darbo vieta, tinkamai sutvarkyta baigus darbą.	2
10. Optimaliai nuoseklus darbas ruošiant: – padažą, – garnyrą, – karštąjį žuvies – ir saldujį patiekalus.	1 1 1 1
11. Tinkamai parinktas ir teisingai bei saugiai naudotas technologijų inventorių ir įrengimų, taikyti šiluminio paruošimo būdai ruošiant: – padažą, – garnyrą, – karštąjį žuvies – ir saldujį patiekalus.	1 1 1 1
12. Išvaizda, temperatūros ir skonio savybės: – padažo, – padažo konsistencija, – garnyro, – karštojo patiekalo, – saldžiojo patiekalo.	3 1 3 3 3
13. Tinkamai parinktas indas patiekimui: – karštojo patiekalo, – saldžiojo patiekalo.	2 2
14. Patiekalo pristatymas/apibūdinimas: – karštojo patiekalo, – saldžiojo patiekalo.	2 2
15. Patiekalo pirmojo kęsio skonio įspūdis: – karštojo patiekalo, – saldžiojo patiekalo.	2 2
16. Patiekalo patiekimo ir skonio vertinimas iš esmės: – karštojo patiekalo, – saldžiojo patiekalo.	2 2

* Nepilnai pademonstruotas vertinimo kriterijus – rašoma pusė skiriamos balų sumos. Skiriami balai turi būti sveikieji skaičiai. Nepademonstravus ar padarius esminę klaidą – balai neskiriami.

Vertinimo kriterijų aprašymas. 6 lentelėje pateikiamų balų vertės skiriasi atsižvelgiant į kriterijaus svarbą kompetencijai įrodyti bei jo sudedamąsias dalis (pvz., kriterijus *švari ir tvarkinga darbo vieta, tinkamai sutvarkyta baigus darbą* – 2 balai rodo aukštesnius gebėjimus nei kriterijus *tvarkingi darbo drabužiai ir galvos apdangalas, avalynė* – 1 balas, o kriterijus *Išvaizda, temperatūros ir skonio savybės* – 3 balai, turi 3 sudedamąsias dalis: išvaizda, temperatūra, skonis).

Balų skaičius yra laisvai numatomas/skiriamas praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduočių rengėjų, tačiau balų skaičius ir jų paskirstymas kriterijams turi būti logiškas ir racionalus. Skiriamų balų vertės dydis priklauso nuo kriterijaus sudėtingumo ir svarbos demonstruojant kompetenciją, didesnė vertė skiriama gilesnius gebėjimus, žinių taikymą matuojančiam kriterijui. Praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduotis vertinama pagal dešimties balų sistemą. 6 lentelėje pateikto vertinimų kriterijų aprašymo ir skirtų balų konvertavimas į dešimties balų sistemą pateikiamas 7 lentelėje.

7 lentelė. Užduoties įvertinimas

Balų skaičius	Užduoties atlikimo įvertinimas
52 – 50	10
49 – 47	9
46 – 43	8
42 – 38	7
37 – 33	6
32 – 28	5
27 – 23	4
22 – 17	3
16 – 10	2
9 – 0	1

6. Refleksija / įsivertinimas

Rekomenduojama į vertinimo užduotį įtraukti refleksiją, vertintojo ir vertinamojo pokalbį, taip sudarant vertinamajam galimybę pakomentuoti atliktą praktinės veiklos vertinimo užduotį ir išvengiant siauro arba „susiaurinančio“ rezultatų interpretavimo bei užtikrinant pusiausvyrą tarp griežtumo ir lankstumo. Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies užduočių vertinimas galėtų apimti ne tik veiklos rezultato įvertinimą, bet ir mokinio supratimo apie atliktą darbą vertinimą. Šis vertinimas integruojamas ir į vertinimo priemonių turinį. Jis gali būti atliekamas žodžiu arba raštu. Atliekant žodžiu – vertinamajam gali būti užduodami struktūruoti klausimai:

- *Praktiniai klausimai.* Vertinamajam suteikiama galimybė pakomentuoti praktinės dalies vertinimo užduoties atlikimą, papasakoti, ką ir kaip darė, koks buvo rezultatas, įvardinti, kas pavyko puikiai, su kokiomis problemomis susidūrė bei kaip jas sprendė, ką kitą kartą atliktų kitaip. Galima prašyti pateikti vykdytos veiklos epizodus, kurie geriausiai atspindėtų jo gebėjimus.

- *Hipotetiniai klausimai.* Pateikiama vertinamajam nagrinėti hipotetinę situacija, prašant išsamiai papasakoti, kaip joje elgsis, kokius veiksmus atliks, kokio rezultato sieks.

- *Žinių klausimai.* Vertinamajam galima užduoti klausimų, susijusių su reikiamomis praktinės dalies vertinimo užduoties atlikimui, žiniomis. Vertinamajam užduodami žinių klausimai sudaro jam galimybę pateikti išsamų ir tikslų atsakymą. Pavyzdžiui, jeigu užduodamas klausimas apie tam tikro proceso tikslus, vertinamasis aiškiai ir konkrečiai turi įvardinti šio proceso tikslus, o ne pasakoti viską, ką žino apie šį procesą.

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduočių atlikimas vertinamas pagal dešimties balų sistemą. Refleksijos daliai gali būti skiriama 10 proc. bendro įverčio.

PRAKTINĖS DALIES KOMPETENCIJŲ VERTINIMO UŽDUOČIŲ ANALIZĖ

Parengtas praktines užduotis su numatytais vertinimo kriterijais rekomenduojama išbandyti nedidelėse besimokančiųjų, panašių į tuos, kurie bus realiai vertinami, auditorijose. Išbandymo rezultatai leidžia įvertinti ir apibrėžti:

- praktinės užduoties validumą,
- ar užduočių formuluotės nėra klaidinančios arba nevienareikšmiškai suprantamos,
- kurias užduoties struktūrinės dalis reikėtų dar tobulinti,
- kurių užduoties struktūrinių ir /ar specifikacijos dalių vertinimo kriterijus ir skiriamus taškus reikėtų koreguoti.

Praktinės dalies asmens įgytų kompetencijų vertinimo užduočių analizės kriterijai ir jų apibūdinimai pateikiami 9 lentelėje.

9 lentelė. Vertinimo užduočių analizės kriterijai

Eil. Nr.	Analizės kriterijus	Kriterijaus apibūdinimas
1.	<i>Užduočių atitikimas kompetencijoms ir mokymosi rezultatams.</i>	Analizuojama, kaip užduočių turinys ir užduotims keliami įgytų kompetencijų (žinių ir gebėjimų, nuostatų) patikrinimo tikslai atitinka profesinio standarto kompetencijų formuluotes ir jų ribų aprašus, mokymo programoje nurodytas kompetencijas ir mokymosi rezultatus. Pagrindiniai analizės šaltiniai – užduotys, profesiniai standartai, profesinio mokymo programos.
2.	<i>Užduočių atitikimas tipui (paskirčiai)</i>	Analizuojama, kaip užduočių turinys ir užduotims keliami įgytų kompetencijų (žinių ir gebėjimų, nuostatų) patikrinimo tikslai atitinka užduoties tipą, t. y. ar užduotys tikslingai orientuotos į a) <i>objekto pagaminimą / paslaugos suteikimą</i> b) <i>atskiras profesinės veiklos operacijas.</i>
3.	<i>Įvairių dalykų integravimas užduotimis.</i>	Analizuojama, ar praktinių kompetencijų tikrinimo užduotys yra orientuotos į siauras, ar į plačias veiklos sritis, ar jos apima vieną siaurą veiklos sferą ir jos dalį, ar integruoja kelių profesinių veiklų dalykus. Pagrindiniai analizės šaltiniai – užduotys, profesiniai standartai ir profesinio mokymo programos.
4.	<i>Kelių kompetencijų vertinimas užduotimis.</i>	Siekiami nustatyti, kokį kompetencijų lauką galima vertinti naudojant analizuojamas užduotis – ar tik atskiras siauras kompetencijas, ar kelias skirtingas kompetencijas. Viena užduotimi vertinama ne mažiau kaip 2 kompetencijos.
5.	<i>Atlikimo kriterijų buvimas.</i>	Analizuojama, ar užduočių formuluotėse yra pateikti kompetencijų vertinimo kriterijai, ir ar šie kriterijai yra pakankamai aiškiai išdėstyti, realūs ir pamatuojami, objektyvūs ir pagrįsti, atspindintys konkretaus profesinio standarto keliamus reikalavimus kompetencijoms.
6.	<i>Optimali užduočių atlikimo ir praktinės dalies vertinimo trukmė.</i>	Palyginama skirtingų tipų užduočių atlikimo trukmė ir jos pagrindimas. Įvertinama, ar užduotis realiai įgyvendinama per numatytą laiko tarpą ir numatytas laikas refleksijai / įsivertinimui / komisijos klausimams. Pagrindinis analizės šaltinis – praktinės užduoties išbandymo rezultatai nedidelėse besimokančiųjų, panašių į tuos, kurie bus realiai vertinami, auditorijose.

7.	<i>Užduočių turinio įvairovė</i>	Žiūrima, kaip užduotys suformuluotos, nustatomas jų konkretumas, tikslumas, nuoseklumas, vientisumas, ar atitinka kompetencijų vertinimo praktinių užduočių sudarymo pagrindinius principus.
8.	<i>Atsižvelgimas į individualias vertinamųjų galimybes</i>	Analizuojama, ar užduotys leidžia pasirinkti jų atlikimo būdus, priemones, įrankius, materialiuosius išteklius remiantis individualiomis vertinamųjų galimybėmis, ar nepažeidžiamas kriterijų sudarymo etiškumo ir kompetencijų vertinimo praktinių užduočių sudarymo sąžiningumo ir nešališkumo principai, ar numatytas laikas refleksija / įsivertinimui.

Analizuojamos praktinių kompetencijų vertinimo užduotys yra suskirstytos į du tipus:

1. Darbo proceso užduotis – vientisa egzamino užduotis, paprastai apimanti visą (arba didžiąją dalį) produkto gamybos ar paslaugos teikimo procesą.

2. Atskiras profesinės veiklos operacijas apimanti užduotis. Tai į profesinės veiklos uždavinio ir jo atlikimui reikalingų profesinių kompetencijų patikrinimą orientuotos užduotys.

Praktinės dalies asmens įgytų kompetencijų vertinimo apimančių atskiras profesinės veiklos operacijas ir darbo proceso užduočių analizės kriterijai ir jų apibūdinimai pateikiami 10 lentelėje.

10 lentelė. Praktinių kompetencijų vertinimo užduočių analizė

Analizės kriterijai	Praktinių gebėjimų vertinimo užduotys ¹	
	Darbo proceso užduotis	Atskiras profesinės veiklos operacijas apimanti užduotis
1. Atitikimas kompetencijoms ir mokymosi rezultatams	Atskiros užduotys atitinka profesinio standarto kompetencijas. Daugelis šių užduočių apima visą konkretaus darbo procesą, todėl leidžia pademonstruoti kompetencijas, reikalingas visiems veiklos etapams: darbo vietos parengimui ir pasirengimui dirbti (aprašų, eskizų parengimas, konstravimas, modeliavimas, reikalingų medžiagų darbo priemonių pasirinkimą ir pan.), gaminio gamybos operacijoms, darbo kokybės tikrinimui, gaminio koregavimui, darbo pristatymui.	Atitinka veiklai reikalingas kompetencijas, nurodytus profesiniuose standartuose. Pačios užduotys savo turiniu labiau atitinka profesinės veiklos uždavinius. Užduotys aprašytos išsamiau, nurodant atlikimo priemones, instrumentus, darbo objekto tipą ar pavadinimą, pvz., <i>kompresimetru nustatyti automobilio stūmoklinės cilindrinės grupės tinkamumą</i> . Užduotys taip pat leidžia patikrinti kompetencijas, reikalingas įvairioms smulkioms veiklos operacijoms: (dokumentų parengimui, darbui su specialiomis kompiuterinėmis programomis, įvairiems skaičiavimams ir pan.). Užduotys yra konkrečios, nurodyti joms atlikti reikalingi duomenys.
2. Atitikimas tipui (paskirčiai)	Užduotys, apimančios visą darbo proceso ciklą, pasibaigia tam tikro produkto pagaminimu ar paslaugos suteikimu. Pvz., vertinant <i>floristinių kompozicijų</i>	Užduotys, apimančios atskiras profesinės veiklos operacijas, turi apimti tarpusavyje susijusias profesinės veiklos operacijas arba atlikimo etapus, reikalauja panaudoti skirtingus specialiųjų ir bendrųjų gebėjimų

¹ Praktinei daliai vertinti turi būti parengta ne mažiau kaip 10 kompetencijų vertinimo praktinių užduočių: 5 užduotys apimančios visą darbo proceso ciklą, pasibaigiantį tam tikro produkto pagaminimu ar paslaugos suteikimu ir 5 užduotys, apimančios atskiras profesinės veiklos operacijas.

	<i>kūrimo darbuotojo kompetencijas – sukomponuoti floristinę kompoziciją Joninių šventei derinant įvairias gamtines medžiagas ir priedus</i>	derinius. Pvz. vertinant mažmeninės prekybos darbuotojo kompetencijas – <i>parengti prekių priėmimo dokumentus, atlikti prekių priėmimo kompiuterines operacijas apskaitos sistemose, parengti prekių pardavimo dokumentus bei atlikti atitinkamas operacijas kompiuterinėse prekių apskaitos sistemose.</i>
3. Įvairius dalykus integruojančios užduotys	Atskiros užduotys apima vienos konkrečios veiklos atlikimą, todėl jos gali integruoti tik su ta veikla susijusius dalykus, pvz., siuvimo technologiją, medžiagų parinkimą, drabužių projektavimą ir pan.	Pačios užduotys, apimančios konkrečios operacijos atlikimą, negali integruoti įvairių dalykų, tačiau šių užduočių rinkiniai gali būti sudaryti iš skirtingų sričių užduočių (pvz., pateikiamos trys užduotys, kurių viena yra atlikti akumuliatorių baterijos techninės priežiūros operacijas, kita – rasti degimą automobilio uždegimo sistemoje, trečia – sumontuoti ir sureguliuoti automobilio stabdžius).
4. Įvairias kompetencijas integruojančios užduotys.	Užduotys leidžia pademonstruoti konkrečiai profesinei veiklai atlikti reikalingas kompetencijas. Užduotys integruoja įvairias kompetencijas.	Kadangi užduotys gana paprastos ir apima atskirą nesudėtingą veiklos operaciją, nemaža dalis užduočių leidžia pademonstruoti palyginti nedaug kompetencijų, - daugiausiai praktinius mokėjimus ir įgūdžius, pvz., nuimti nuo automobilio sankabos disko susidėvėjusius antdėklus.
5. Atlikimo kriterijų buvimas	Užduoties įvertinimo lape nurodyti praktinės užduoties vertinimo kriterijai kiekvienam praktinės užduoties atlikimo etapui. Šie kriterijai apima ne tik paties užduoties rezultato, bet ir jos atlikimo proceso vertinimą, pvz., gaminio projektavimo tikslumą, gaminio elementų kokybę, pasirengimą darbui, darbų saugos reikalavimų laikymąsi, gaminio prekinę išvaizdą, gaminio pristatymo nuoseklumą ir raiškumą, gaminio ir jo priedų stiliaus vieningumą.	Atlikimo kriterijai yra susieti su konkrečiu darbo uždaviniu ir jo keliamais reikalavimais (darbų saugos, technologijų taikymo, vykdymo trukmės ir pan.).
6. Optimali atlikimo trukmė	Nurodytas realus užduočiai atlikti laikas, priklausomai nuo profesinės veiklos pobūdžio gali svyruoti iki 60 valandų. Reikalinga ilgesnė atlikimo trukmė, kadangi praktinės dalies vertinimas apima pilną konkrečios veiklos atlikimo ciklą	Nuo 2 iki 6 valandų. Atliekamos veiklos operacijos yra palyginti nesudėtingos ir nereikalauja daug laiko.

	(produkto pagaminimą arba paslaugos suteikimą).	
7. Užduočių turinio įvairovė	Užduoties turinys vientisas, susijęs su konkrečiai profesinei veiklai būdingu darbo procesu, apima visas konkrečios darbo proceso operacijas. Užduotys suformuluotos nuosekliai, glaustai ir aiškiai, nesigilinant į atliekamos veiklos aprašymo detales.	Užduoties turinys dažniausiai yra labai paprastas ir konkretus, tačiau nepasižymi įvairumu. Užduotys suformuluotos išsamiai, pateikiama daug užduoties atlikimui reikalingos informacijos.
8. Atsižvelgimas į vertinamų asmenų individualias galimybes	Pačioje užduotyje ir jos turinyje nėra nuorodų, leidžiančių spręsti apie atsižvelgimą ar neatsižvelgimą į vertinamų asmenų individualias galimybes. Refleksijai / įsivertinimui klausimai nėra formuluojami, pagal užduoties pobūdį numatytas refleksija / įsivertinimui iki 10 min. laikas pagal poreikį. Galima kelti prielaidą, kad tai paliekama nuspręsti pačiam vertintojui.	

Po praktinių užduočių išbandymo, kiekviena užduoties struktūrinė dalis dar kartą yra peržiūrima ir įvertinama, ar ji tinkamai suformuluota visais numatytais aspektais, tobulinama atsižvelgiant į išbandymo ir analizės rezultatų išvadas.

Analizės apibendrinimai (10 lentelė)

1. Užduotimis apimamų dalykų įvairovė priklauso nuo to, į kokias veiklos ar jų dalių apimtis yra orientuotos užduotys. Tuomet, kai užduotys apima visą darbo procesą, jos integruoja daugiau profesinio standarto kompetencijų. Kai užduotys apima tik vieną ar kelias veiklos operacijas, jos remiasi ne mažiau kaip dviem profesinio standarto kompetencijomis.

2. Praktinių gebėjimų vertinimo užduotys yra skirtos patikrinti ne tik praktinius mokėjimus ir įgūdžius, bet ir teorinių žinių panaudojimą praktikoje.

3. Ilgesnis atlikimo laikas reikalingas tik toms užduotims, kurios apima visą konkrečios darbo procesą – nuo pasirengimo darbui iki produkto pagaminimo ar paslaugos sukūrimo. Nurodomas optimalus konkrečiam rezultatui sukurti reikalingas laikas. Tuomet, kai užduotis susijusi su atskiromis veiklos operacijomis, jos atlikimo trukmė apribotina nuo 2 iki 6 valandų.

4. Užduoties turinio įvairovė priklauso nuo jos platumo, apimamų veiklų arba jų operacijų. Dažnai lakoniškas užduočių formulavimas neatspindi jų turinio įvairovės, trūksta išsamesnės informacijos apie pačią užduotį, jos atlikimo reikalavimus ir sąlygas.

5. Pačioje užduotyje ir jos turinyje nėra nuorodų, leidžiančių spręsti apie atsižvelgimą ar neatsižvelgimą į vertinamųjų individualias galimybes.

6. Pačioje užduotyje ir jos turinyje nėra formuluojami praktiniai, hipotetiniai ar žinių klausimai naudotini refleksijai / įsivertinimui.

NAUDOTI ŠALTINIAI

1. Kompetencijų vertinimo užduočių sudarymo metodika. Parengta Europos Sąjungos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis, įgyvendinant projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-002 „Profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas“
2. Technologijų brandos egzamino organizavimo metodinės rekomendacijos. 2014 http://www.ukvm.lt/bylos/mokiniam/egzaminai/technologiju_egzaminas/technologiju_egzamino_nurodymai.pdf
3. Brandos darbo rengimo metodinės rekomendacijos. https://www.nec.lt/failai/2227_2_B.d.r.m.r.leidinys.pdf
4. Tatjana Bulajeva. Žinių ir kompetencijų vertinimas: kaip sukurti studentų pasiekimų vertinimo metodiką. http://www.su.lt/bylos/studijos/Stud_kokybe/vertinimo_metodika_bulajeva.pdf
5. Does Practical Work Really Work? A study of the effectiveness of practical work as a teaching and learning method in school science. <http://docplayer.net/112395-Does-practical-work-really-work-a-study-of-the-effectiveness-of-practical-work-as-a-teaching-and-learning-method-in-school-science.html>
6. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (pupp) ir brandos egzaminų (be) užduočių rengėjų mokymo praktinė metodinė medžiaga. <https://docplayer.gr/80417704-Matematika-pagrindinio-ugdymo-pasiekimu-patikrinimo-pupp-ir-brandos-egzaminu-be-uzduociu-rengēju-mokymo-praktine-metodine-medziaga.html>
7. V. Tūtlys, L. Kaminskienė, G. Pileičikas. Asmens įgytų kompetencijų vertinimo užduočių sudarymo metodika. Parengta Europos Sąjungos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis, įgyvendinant projektą Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-002 „Profesinio mokymo kokybės išorinis vertinimas“. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, 2015.
8. A Short Guide to Writing Effective Test Questions. Developed by the Kansas Curriculum Center with funds provided by the Kansas State Department of Education. October, 2001.
9. Mokymosi rezultatų nustatymas, formulavimas ir taikymas. Europos vadovas. Cedefop (2017). Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook. Luxembourg: Publications Office. <http://dx.doi.org/10.2801/566770>. Leidinį lietuvių kalba išleido Švietimo mainų paramos fondas (2018 m.) info@smpf.lt

1 priedas. Pasiekimams apibūdinti vartotini veiksmažodžiai

Veiksmažodžiai	Apibrėžimas žodynuose
Analizuoti	Nagrinėti randant reikiamus požymius, savybes, charakteristikas ar parametrus, skaidyti į dalis, apmąstyti, svarstyti.
Apibrėžti	Nurodyti būdinguosius kieno nors bruožus, nusakyti sąvokos turinį/esmę, nurodyti kurio nors dalyko ar reiškinių ribas.
Apibūdinti	Įvardyti objekto ar reiškinių esminius bruožus, savybes, požymius, charakteristikas ar parametrus, sąsajas su kitais objektais ar reiškiniais.
Apibendrinti	Išreikšti apibendrinamąjį teiginį, nuomonę remiantis pagrįstais duomenimis, atvejais, atskirais faktais (pereiti į aukštesnę abstrakcijos lygį).
Atpažinti	Įžvelgti esant tą patį, nustatyti tapatybę, atitikimą.
Cituoti	Įterpti į tekstą ar kalbą tikslią kito autoriaus teksto ar kalbos ištrauką.
Diferencijuoti	Skirti, skaidyti, skirstyti pagal tam tikrus požymius; atsižvelgti į skirtumus; kelti / išryškinti / nustatyti skiriamuosius požymius.
Demonstruoti	Viešai rodyti, pabrėžiamai ką daryti, elgtis.
Formuluoti	Trumpai ir tiksliai nusakyti, aiškiai išreikšti mintį, uždavinio sąlygą, klausimą, taisyklę, išvadą ir kt.
Integruoti	Jungti į visumą skirtingus elementus, dalis.
Interpretuoti	Aiškinti tekstą, raštą, sutartis, įstatymus ir kt., saviškai atlikti meno kūrinį ir kt.
Įrodyti	Patvirtinti faktais, argumentais.
Išmatuoti	Nustatyti dydį naudojant tam skirtus prietaisus ir / ar įrankius.
Išrinkti	Iš duomenų rinkinio gauti tuos dėmenis, kurie atitinka iš anksto apibrėžtus požymius.
Išspręsti	Skaičiuojant gauti atsakymą, išnagrinėti problemą.
Išskirti	Atskirti iš krūvos, būrio: atidalyti, atriboti.
Išskirti prioritetus	Išskirti ko nors pirmumą, sudėlioti pagal pirmumą.
Išplėtoti	Išplėsti, išskleisti mintį, apibūdinimą, aiškinimą, laipsniškai tobulinti.
Išvardyti	Vieną po kito paminėti: pasakyti, užrašyti.
Įvertinti	Nustatyti vertę, nuspręsti ko vertas, išmatuoti reikšmę, išsakyti nuomonę pažymint privalumus ir trūkumus.
Klasifikuoti	Skirstyti objektus, daiktus, reiškinius, procesus, sąvokas pagal bendrus požymius.
Komentuoti	Pateikti savo įžvalgas, paaiškinimus, pastebėjimus.
Kritiškai vertinti	Pasitikrinti informaciją ir nustatyti jos patikimumą; nagrinėti alternatyvas nesilaikant išankstinių nuostatų.
(iš) Nagrinėti	Aiškinti esmę, svarstyti, analizuoti išskiriant požymius, savybes.
Nurodyti panašumus ir skirtumus	Nurodyti panašumus ir skirtumus.
Nupiešti	Pieštuku ar dažais pavaizduoti, nutapyti, žodžiais pavaizduoti.
Nustatyti	Išaiškinti, apibrėžti.
Organizuoti	Kurti, steigti, rengti, telkti, jungti kokiam nors tikslui.
Paaikškinti	Išdėstyti, kad paaikškėtų; papasakoti, atskleisti reiškinio, minties, sąvokos turinį.
Pagrįsti	Pateikti argumentų, įrodymų, motyvų, duoti pagrindą.
Padaryti išvadą	Suformuluoti apibendrinamąjį teiginį, remiantis kitais teiginiais, duomenimis.
Palyginti	Sugretinti nustatant panašumus ir / ar skirtumus.
Parodyti	Atskleisti, išreikšti.
Patikrinti	Pažiūrėti tikrumo, teisingumo, nustatyti kokybę, būklę.
Pavaizduoti	Sukurti, parodyti vaizdu (tekstu, diagrama, grafiku, logine schema, piešiniu ir kt.).
Pristatyti	Supažindinti, pateikti.
Rasti	Aptikti, pastebėti.
Suplanuoti	Numatyti veiklos seką, laiką, priemones ir būdus jai įgyvendinti siekiant tikslo.
Suskaičiuoti	Skaičiuojant nustatyti kiekį.
Sukurti	Sugalvoti/padaryti ką nauja.
Taikyti	Naudoti praktikoje, derinti, tinkinti.
Tyrinėti	Ieškoti, stebėti, atlikti bandymus, aiškintis dėsningumus.
Varijuoti	Keisti, kaitalioji, įvairinti

2 priedas. Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies vertinimo užduoties struktūra

..... **KVALIFIKACIJOS LYGIO**

(įrašomas kvalifikacijos pavadinimas ir lygis pagal LTKS)

KOMPETENCIJŲ PRAKTINĖS DALIES (GEBĖJIMŲ) VERTINIMO UŽDUOTIS

UŽDUOTIS ORIENTUOTA Į *(įrašoma, ar į visą darbo proceso ciklą / į atskiras profesinės veiklos operacijas)*

PRAKTINĖS DALIES METU VERTINAMOS KOMPETENCIJOS

Kvalifikacijos vienetas / modulis	Vertinamos kompetencijos

KOMPETENCIJŲ PRAKTINĖS DALIES (GEBĖJIMŲ) VERTINIMO UŽDUOTIS

Asmens įgytų kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduoties aprašymas
Kompetencijų praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduočiai atlikti reikalingi materialieji ištekliai

Užduoties etapai

Vertinimo kriterijai	Įvertinimas (skiriamas balų skaičius)*
1.	
2.	
3.	
n. ...	

* Nepilnai pademonstruotas vertinimo kriterijus – rašoma pusė skiriamos balų sumos.
Nepademonstravus ar padarius esminę klaidą - balai neskiriami.
Praktinės dalies (gebėjimų) vertinimo užduotis vertinama pagal dešimties balų sistemą.
Refleksijai / įsivertinimui skiriama 10 proc. bendro užduoties įverčio.

3 priedas. Specialiosios gairės kompetencijų vertinimo užduočių rengimui

Šiose metodinėse gairėse pateiktos rekomendacijos yra tinkamos visų sektorių kvalifikacijų užduočių rengimui, tačiau tam tikroms kvalifikacijoms gali būti taikomi kitokie reikalavimai dėl jų specifiškumo arba teikiamos papildomos rekomendacijos dėl užduočių sukūrimo. Toliau tokioms kvalifikacijoms pateikiamos specialiosios rekomendacinės gairės pagal sektorius.

Mašinų ir įrangos gamybos, transporto priemonių gamybos, techninės priežiūros ir remonto sektorius

Transporto priemonių remontininko (III ir IV lygis) ir transporto priemonių elektroniko (IV lygis) kvalifikaciją sudarančius modulius dažniausiai sudaro 2 kompetencijos, iš kurių viena orientuota į remontą, kita - į techninę priežiūrą. Atsižvelgiant į kompetencijų platumą ir užduočių sudarymo principus, šių dviejų kvalifikacijų praktinės dalies vertinimui gali būti kuriamos užduotys, apimančios 1 kompetencijos tikrinimą.

Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektorius

Paramediko (IV lygis) kvalifikacijos vertinimo praktinės užduotys turėtų būti orientuotos į visą darbo proceso ciklą: nuo gauto iškvietimo iki nukentėjusiojo pristatymo į priėmimo skyrių. Visos praktinės užduotys simuliuojamos (imituojamos). Rekomenduojama, kad kvalifikacijos vertinimo užduotį atliktų trijų (3) mokinių komanda. Vienas iš jų laikinai taptų komandos vadovu (vertinamuoju), kiti du – nariais. Vertinamasis mokinys pagal pateiktą užduotį paskirsto darbus kitiems komandos nariams, pats atlieka reikalingas veiklas. Įvertinus komandos vadovą, mokiniai keičiasi vaidmenimis ir keičiama užduotis. Taip skirtas užduotis atlieka visi trys mokiniai. Tokia užduočių skyrimo ir atlikimo tvarka pagrįsta pasitvirtinusia ilgamete paramedikų kompetencijų vertinimo egzaminų organizavimo praktika ir dalyvavimo profesinio meistriškumo konkursuose patirtimi. Kiekvienai užduočiai atlikti skiriamas konkretus pacientas (iš anksto paruoštas asmuo), ar manekenas, nurodoma užduoties atlikimo vieta, pateikiamos reikalingos priemonės ir medžiagos. Užduotis gali būti stabdoma anksčiau laiko (neatlikus jos iki galo), jei padaroma kritinė klaida.

Tekstilės, aprangos ir odos dirbinių gamybos sektorius

Siuvėjo (III ir IV lygis), Siuvėjo-operatoriaus (II lygis) užduotys turi būti aktualios, atsižvelgiama į mados tendencijas, apdailos elementus ir pasirinktos užduočiai atlikti medžiagos savybes. Operacijų atlikimo eilės tvarka ir skaičius turi priklausyti nuo gaminio modelio, siuvinio sudėtingumo bei pasirinktų apdorojimo metodų, kurie priklauso nuo naudojamų medžiagų savybių, gaminio konstrukcijos, turimų įrengimų.

Vaizduojamojo meno paslaugų ir dailių dirbinių gamybos sektorius

Atsižvelgiant į **Baleto artisto (IV lygis)** ir **Šiuolaikinio šokio atlikėjo (IV lygis)** kvalifikacijų specifiką ir dalyko logiką, praktinės dalies vertinimo užduotys gali apimti tik visą darbo proceso ciklą. Praktinei daliai vertinti gali būti parengtos 5 kompetencijų užduotys. Remiantis tarptautinių geriausių pasaulio šokio mokyklų pavyzdžiais ir programos specifika, reikalaujama, kad praktinės dalies vertinime būsimas baleto artistas būtinai parodytų klasikinio šokio variaciją, o šiuolaikinio šokio atlikėjas – šiuolaikinio šokio etiudą. Taip pat remiamasi tuo, kad profesionaliose pasaulio mokyklose, ruošiančiose atitinkamus profesionalus, mokiniai vertinami koncerto metu, kuomet jie pristato skirtingus šokius, atskleidžiančius jų charakterį, gebėjimus ir kompetencijas (tuo būdu vertinamiesiems sukuriama realios darbo sąlygos).

Dekoruotojo (IV lygis) praktinės dalies užduotys nėra tinkamos, kuriose reikia dekoruoti viršglazūriniais dekoravimo būdais, glazūruoti keramikos, stiklo dirbinius, paruošti degimui ir degti keramikos dirbinius, nes rezultatas pamatomas tik po degimo, o tai ilgas procesas ir rezultatas priklauso ne tik nuo mokinio veiklos, bet ir nuo keramiko degimo krosnies.

Grimuotojo (IV lygis) kompetencijų „Gaminti ir prižiūrėti natūralaus ir sintetinio plauko perukus“ bei „Gaminti detales iš sintetinio ir natūralaus plauko ar kitokios medžiagos“ egzamino metu patikrinti nerekomenduojama, kadangi peruko, barzdų, ūsų, žandenų gamyba reikalauja didelio kruopštumo, meistriškumo ir užtrunka ne vieną dieną. Kuriant personažo charakterinį, grimą egzamino metu, bei panaudojant specialiuosius grimo efektus, problematiška būtų nuimti veido gipsinę formą, gaminti veido/kūno dalies kopiją bei grimo detales iš specialiųjų plastinio grimo medžiagų, nudažant jas gamybos procese, kadangi gamybos procesas užima daug laiko (papildomai reikia įvertinti pasirengimo laiką, priemonių stingimą, tas pats modelis turi būti modeliu nuimant jo veido gipsinę kaukę ir vėliau, kuomet ant jo pagaminta dalis bus klijuojama ir pan.), užduoties atlikimui turėtų būti parengtos dirbtuvės, dėvimos apsauginės priemonės: chalatas, pirštinės bei kvėpavimo kaukės gamybos metu. Kadangi kuriant personažo grimą didelį vaidmenį atlieka bendras įvaizdis, apranga, negalima labai sukonkretinti egzamino užduoties ir prašyti atlikti grimą, kurio įgyvendinimui reikia labai specifinių priedų.

Keramiko (IV lygis) praktinės dalies vertinimo užduotis gali būti tik apimanti atskiras profesinės veiklos operacijas, nes visas keramikos dirbinio gamybos procesas trunka labai ilgai. Užduotims kurti netinka kai kurie vienetinių keramikos dirbinių formavimo būdai - žiedimas, konstravimas iš vienos molio plokštės ir serijinės gamybos formavimo būdas - liejimas ir uždaros formos keramikos dirbinių lipdymas naudojant gipsines lipdymo formas, nes formavimo procesai trunka ilgai. Praktinės dalies užduotys nėra tinkamos, kuriose reikia dekoruoti viršglazūriniais dekoravimo būdais, glazūruoti keramikos dirbinius, paruošti degimui ir degti keramikos dirbinius, nes rezultatas pamatomas tik po degimo, o tai ilgas procesas ir rezultatas priklauso ne tik nuo mokinio veiklos, bet ir nuo keramikos degimo krosnies. Praktinės dalies metu vertinamos kelios kompetencijos turi būti tarpusavyje derinamos. Pavyzdžiui:

1. kompetencijos Formuoti vienetinį keramikos dirbinį (lipdymas iš molio gabalo, lipdymas iš molio volelių, konstravimas iš kelių molio plokščių) užduotį derinti su kompetencija Dekoruoti plastiškais dekoravimo būdais ir ažūru. Nes šie dekoravimo būdai turi būti atliekami ant dar drėgno keramikos dirbinio.

2. kompetencijos Dekoruoti keramikos dirbinius (poglazūriniai dekoravimo būdai: sgrafito technika ir spalvotomis angobomis) užduotį atlikti ant jau suformuoto keramikos dirbinio ir, jei reikia, padengto angoba.

3. kompetencijos Dekoruoti keramikos dirbinius (poglazūriniai dekoravimo būdai: poglazūriniais pieštukais, poglazūriniais dažais) užduotį atlikti ant jau suformuoto ir išdegto (pirmą degimą) keramikos dirbinio.